

NIEUWSBRIEF – Februari 2023

Zomer op D'n Leeg'n Könningstool – Zieuwent

Beste natuurvrienden,

Via deze nieuwsbrief houden we jullie op de hoogte van het 'wel en wee' van de stichting, zaken van de bestuurstafel, onze projecten, het beheer van de terreinen, nieuwe gezichten die we mogen verwelkomen bij 't werk in het veld. Kortom: we hopen weer wat wetenswaardigheden te hebben verzameld voor jullie en ook de mooie dingen te tonen die we aantreffen in het veld..

1. Jaarverslag 2022

In het Jaarverslag legt het bestuur van de stichting verantwoording af over het in 2022 gevoerde beleid, de bereikte resultaten en de uitvoering van het onderhoud en beheer van de terreinen en objecten die de stichting in eigendom heeft.

Wil je weten wat er zoal 'reilde en zeilde' vorig jaar, klik dan op de link.

<https://vanderlugtstichting.nl/organisatie/jaarverslagen/>

2. Van de bestuurstafel

In de vorige nieuwsbrief konden we al melden dat **André Welmerink** ons bestuur team kwam versterken. Per 1 januari is hij onze nieuwe penningmeester. Hierbij stelt hij zich aan jullie voor:

Mijn naam is André Welmerink, ben 52 jaar, kom oorspronkelijk uit Haaksbergen en ben getrouwd met Petra die uit Winterswijk komt en waar ik sinds 2001 mee in Ruurlo woon. Ook ben ik de trotse vader van Laura en Remco.

Toen ik in Ruurlo kwam wonen zag ik een advertentie in het Achterhoeks Nieuws van de Van der Lugt Stichting staan, waarin werd aangegeven dat er vrijwilligers werden gezocht. Omdat het werken als vrijwilliger in de natuur me leuk leek om te doen en een mooie afwisseling is op mijn kantoorbaan, ben ik vrijwilliger geworden.

Jarenlang heb ik geholpen bij het onderhouden van de natuurterreinen, waarbij het leuke was dat er ook een aantal vrijwilligers waren die bij me op volleybal zaten. Het onderhouden van de terreinen werd in die tijd nog vooral op de zaterdagen gedaan. Geleidelijk aan kwam er echter een verschuiving van de werkdagen, waarbij steeds vaker op doordeweekse dagen onderhoud werd verricht. Het gevolg was dat er steeds minder werkdagen in het weekend waren, waardoor ik steeds minder dagen en uiteindelijk helaas helemaal niet meer als vrijwilliger actief was. Een aantal jaren geleden was dat voor mij reden om te stoppen als vrijwilliger waarbij ik de stichting wel bleef volgen. Omgekeerd bleek dat ook zo te zijn, want afgelopen voorjaar belde Henk me op met de vraag of ik misschien weer wat wilde gaan doen voor de Van der Lugt Stichting. Hij wist nog dat ik als controller werkzaam was en hij gaf aan dat er op termijn een nieuwe penningmeester werd gezocht en na een paar leuke en gezellige gesprekken heb ik toen aangegeven dat wel te willen worden.

Behalve vrijwilligerswerk doe ik in mijn vrije tijd ook nog andere dingen. Zomers mag ik namelijk graag in het buitenbad van Ruurlo zwemmen. Ook hou ik van wandelen en yoga. Actief sporten heb ik ook jarenlang gedaan. Eerst bij de volleybalvereniging in Ruurlo, waar ik naast spelend lid ook secretaris en penningmeester ben geweest en ik heb nog een paar jaar getennist. Ook ben ik sinds afgelopen september weer begonnen met bridge.

3. Vrijwilligers: nieuwe gezichten

Het gaat goed met de vrijwilligersgroep Winterswijk e.o. Opnieuw een nieuw "gezicht":

Begin van dit jaar heb ik me aangemeld als vrijwilliger bij de Van der Lugt Stichting. Intussen heb ik een paar keer mijn handen uit de mouwen kunnen steken, maar ik heb nog lang niet alle medevrijwilligers ontmoet. Even voorstellen dus.

Mijn naam is Lidy Koning en ik ben 71 jaar oud; een hele leeftijd, vind ik, maar gelukkig voelt dat niet zo.

Ik ben geboren en getogen in Vorden. Na een uitstapje van 3 jaar naar Eindhoven, keerde ik terug naar de Achterhoek: Ik woonde in Zutphen, Lochem en sinds 20 jaar in Winterswijk. Ik heb 30 jaar een administratiekantoor/belastingadviesbureau aan huis gerund (zzp). Mijn man Chris en ik wandelen graag in onze vrije tijd (o.a. langeafstandspaden) en we hebben veel verre (wandelen-) reizen gemaakt. We hebben heel veel moois gezien in Verweggistan, maar steeds als we hier in de omgeving wandelen, zeggen we tegen elkaar: "Wat is het hier ook prachtig; wat is het een voorrecht om in Nederland te wonen, en dan nog wel in de Achterhoek!"

Toen ik vorig jaar juli een punt zette achter mijn zittende kantoorleven, bedacht ik dat het goed en leuk zou zijn om mijn vrije tijd voor een deel in te vullen met fysiek werk in de buitenlucht. Van Laurens Gebbink had ik vaak enthousiaste verhalen gehoord over het werk bij de Van der Lugt Stichting en tijdens onze wandelingen kwamen Chris en ik meerdere keren de groene bordjes tegen. Ik werk graag in de tuin, maar van werkzaamheden in bos en hei weet ik niets. Maar mijn motto is: een mens is nooit te oud om te leren! Laurens introduceerde me en ik heb, zoals gezegd, een paar keer meegewerkt. Ik vond het heel leuk om te doen en de sfeer was heel gemoedelijk.

Bovendien: ik heb al een klein beetje opgestoken! En, niet onbelangrijk: ik vind het een fijn idee dat ik er, ook al is het maar een klein beetje, aan mee kan werken om de Achterhoek nóg een stukje mooier te maken.....

4. Akkerbeheer

Het beheer van akkers is voor natuurbeheerders een vak apart en zorgt soms voor de nodige hoofdbrekens. De stichting heeft twee akkers in bezit:

1. Akker Sieverinkses bij Ruurlo is een historische eenman es een zgn. “kamp”. Na de grote ruilverkavelingen in de vorige eeuw zijn er daar van maar weinig overgebleven. Dus daarom zijn we erg zuinig op. De akker in Ruurlo is een zgn. “Kruidenrijke akker” en valt ‘subsidie-technisch’ onder **Agrarisch natuurbeheer**. Deze subsidie valt onder auspiciën van de VALA waarmee wij een meerjarig contract hebben afgesloten. De subsidie stelt bepaalde verplichtingen aan het verbouwen van graangewassen. De verbouw van mais en het intensief bemesten van de akker is niet toegestaan. Vorig jaar bestond het gewas dat we gezaaid hebben grotendeels uit haver en een strook boekweit. Dat laatste is geen graangewas maar mag aanvullend op het graan verbouwd worden. De opbrengst van ons graangewas is kwalitatief onvoldoende om te oogsten voor gebruik voor voedingsmiddelen. We maaien deze akker zelf met trekker en maai balk. Na het maaien moet een deel van de stoppels blijven staan.

De kruidenrijke akker is van belang voor diverse soorten fauna in kleinschalige landschappen. De nectar, het stuifmeel, de zaden en de aangetrokken insecten vormen een belangrijke voedselbron voor veel dieren. Gele kwikstaart, Houtduif, Geelgors, Kerkuil, Patrijs en Ringmus zijn echte akkervogels die hun kostje op akkers opscharrelen. Uilen worden weer aangetrokken door de muizen die op het graangewas en de zaden van kruiden afkomen. Een ecologische meerwaarde vormt het bos en de houtsingel rondom de akker. In de houtsingel hebben we meidoorn, sleedoorn, echte vlier en solitaire winterlindes aangeplant.

Grootste zorg voor deze akker is de zgn. **kweek**, een grassoort die op voedsel- of stikstofrijke grond voorkomt. Dit gras kan zeer goed tegen de droogte en is uitermate lastig te bestrijden en zeer hardnekkig. Vele generaties boeren weten daarvan mee te praten. Voor 2023 hebben we (Joris dus) een plan opgesteld om de kweek machinaal te bestrijden met een machine die speciaal voor dat doel ontwikkeld is. Deze machine werkt de grond omhoog waardoor de wortels van de kweek boven komen te liggen waarna ze verwijderd kunnen worden door hopelijk een grote vrijwilligers harkploeg.

Tijdens een vorstperiode bewerken we de akker zodat de wortels van kweek uitdrogen

2. Akker Oedingsebeekdal

Deze akker ligt nabij de buurtschap Kotten bij Winterswijk en is gelegen aan de Bovenslinge. Deze akker valt onder subsidie Natuur en Landschap (SNL) en heeft als natuurstype **Kruiden en faunarijke akker**. Deze akker wordt bewerkt door Ben Simmelink uit Kotten, een bio-boer die op basis van de SKAL normen werkt. SKAL is de toezichthouder op biologische productie (<https://www.skal.nl/>)

De provincie Gelderland ondersteunt beheerders van dit soort akkers d.m.v. een subsidie om tot een kwaliteitsimpuls te komen. Een extern bureau (Eichhorn Ecologie) gaat in 2023 een onderzoek uitvoeren (veldonderzoek bodem-/grond onderzoek) dat uiteindelijk leidt tot een advies voor het gewenste toekomstige beheer. Ook wordt aangegeven hoe een eventueel herstelbeheer, bijv. toevoegen van voedingsstoffen moet worden uitgevoerd en specifieke doelsoorten voor akkerflora kunnen worden ingebracht of geïntroduceerd. Met het juiste beheer hopen we ook dat de akkervogels weer terugkomen.

Akker Oedingsebeekdal, omsloten door bossingels. In de begroeiing links stroomt de Bovenslinge

5. Zaagbeleid / Houtverkoop

Bij het beheer en onderhoud van onze terreinen komt regelmatig hout vrij. We krijgen tijdens het zagen met enige regelmaat vragen van passanten en buurtbewoners over nut en noodzaak van het zaagwerk. Goed om ons beleid op dat punt eens nader toe te lichten.

Risico-bomen: op onze terreinen voeren we geen grootschalige en commerciële houtkap uit. De bomen die we vellen leveren gevaar op voor de omgeving omdat ze naast opstellen van burens of langs fiets- en wandelpaden liggen. Risico-bomen noemen we dat. Om eventuele schadeclaims te voorkomen moeten we als natuurbeheerder aantonen dat we met regelmaat inspecties uitvoeren en zo nodig actie ondernemen. Vooral beuken hebben het door de lange droogteperiodes en lage grondwaterstanden zwaar. Inmiddels hebben we alle locaties waar mogelijk risico's bestaan of kunnen ontstaan in kaart gebracht.

Ziektes: een aantal soorten bomen heeft last van ziekten. Vooral essen worden momenteel landelijk grootschalig bedreigd door de zgn. **essentaksterfte**. Ook op onze terreinen staan er hier en daar nog een paar die al sterk aangetast zijn. Ook deze bomen worden met prioriteit door ons geveld om probleemsituaties te voorkomen.

Exoten: naast de risico-bomen richten we ons op het verwijderen van zgn. exoten uit onze bossen. Soorten die niet inheems zijn zoals o.a. de Amerikaanse eik en de Noorse esdoorn.

Dood hout: In de bossen willen we graag een percentage staand en dood hebben. Ideaal is om in een bos 5 - 10 m3 afstervend of dood hout per ha. te hebben. Daarbij is een verhouding 50-50 % staand of liggend dood hout ideaal.

Dood hout is overigens niet de juiste benaming. Dood hout leeft en is een bron van biodiversiteit!. Er is een enorme soortenrijkdom te ontdekken als je onder de bast en in het hout kijkt. Vele soorten kevers, torren, pissebedden, duizendpoten en hout verterende schimmels voeden zich met de voedingsstoffen van afstervende en dode bomen.

https://www.wur.nl/upload_mm/c/1/a/3b17368c-7192-4a9c-baad-1a37867b95bd_Veel%20dood%20hout%20-%20meer%20biodiversiteit.pdf

Houtverkoop: de houtprijzen zijn flink gestegen de laatste tijd, mede i.v.m. de stijgende kosten voor fossiele brandstoffen. We delen de prijzen voor het hout in in 'zacht'- (els, berk, es) en 'hardhout' (eik, beuk, acacia). Bij ons werk maken we kosten (diesel voor de tractor, brandstof voor de motorzagen etc.) We streven er naar om in ieder geval deze kosten te dekken. Daarbij de kantteking dat houtverkoop toch ook wel een welkome bron van inkomsten voor ons betekent.

Elk werkseizoen inventariseren we de behoefte aan hout bij vrijwilligers en een groep "externen". Bij de verkoop van hout is het ons beleid om eerst onze eigen zagers en vrijwilligers te bedienen. Voor hen rekenen we een sterk gereduceerde prijs. De rest gaat naar derden.

Service: we leveren het hout aan huis af

7. Zestigjarig bestaan

In de vorige nieuwsbrief schreven we er al het e.e.a. over: op **14 mei** a.s. is het 60 jaar geleden dat de Van der Lugt stichting werd opgericht. De voorbereidingscommissie bestaat uit voorzitter Leo Molenbroek en de vrijwilligers Jan Lammers, Jan Cees Rutgers en Sjoerd van de Werf. Reserveer 14 mei maar vast in de agenda.

6. Legaat Fam. De Vries -Brinkhuis

Vorig jaar werden we als bestuur van de stichting verrast door de **Hr. en mw. De Vries-Brinkhuis** uit Eibergen die ons meldden dat ze voornemens waren om de stichting als begunstigde te benoemen in hun testament. Dat is een groot blijk van vertrouwen in ons werk waar we uiteraard erg blij mee zijn. We zullen uiteraard ons uiterste best doen om dat vertrouwen niet te beschamen. Het toekomstige legaat bestaat uit percelen landbouwgrond gelegen nabij hun woning in de buurt van Eibergen. Hieronder vertellen ze zelf meer over hun beweegredenen voor deze (toekomstige) schenking.

*Wij (**Gemma Brinkhuis en Hugo de Vries**) hebben in 2013 een perceel grond (6.9 ha) gekocht aan de overkant van ons huis. Het was een kans waar we al jaren op wachtten! Wij wonen sinds 1976 in het mooie buitengebied van Eibergen.*

Tot ongeveer 2010 was het perceel weiland waar extensief jongvee op werd geweid. Rond 2010 was de oudere eigenaar geen actieve boer meer en werd de grond verhuurd aan een loonwerker die er mais op verbouwde met de bijbehorende drijfmest bemesting. De grondwaterstand was in die periode hoger en de regen bracht nogal wat water aan. Mede door het gebruik van zware machines was de grond bij de maisoogst vaak erg nat, zo erg dat stukken mais niet geoogst konden worden. Het kon zelfs gebeuren dat 3 trekkers achter elkaar in de blubber bleven steken.

Nadat de grond in ons eigendom was gekomen hebben we in overleg van Jan Stronks van Staring Advies een beheerplan opgezet dat in 2014 is uitgevoerd. Rond het hele perceel is de zwarte grond verwijderd en ook nog extra op een stuk van ongeveer een halve hectare. De zwarte grond is gebruikt om wallichamen te maken rondom en middendoor het perceel.

Die wallichamen zijn beplant met inlands struweel. We hebben brede akkerranden aangelegd en een gemengd gras

assortiment gezaaid in de twee delen van het perceel. Het grasland hebben we in huur gegeven aan een bevriende boer die er een deel van zijn jongvee op weidt. Koeienflatsen zijn goed voor onze boerenzwaluwen.

Op het zandstuk ontwikkelt zich nu een mooi heideveld waar vorig jaar de eerste orchideeën bloeiden. Na een paar jaar is op een deel van het grasland luzerne gezaaid en 4 jaar later in overleg met de VALA en onze huurder is daar strokenteelt gestart om meer voor akkervogels te kunnen doen. Strokenteelt is een productie manier waarbij stroken graan afgewisseld worden met stroken kruidenrijk gras. Het idee is dat van uit die grasstroken een “biologische” bestrijding van ongewenste parasieten op het graan zal plaats vinden. Het is duidelijk dat we intensief bezig zijn met het beheer en daar veel plezier van hebben. We werken nog steeds samen met dezelfde boer die niet biologisch is maar wel met ons wil meedenken en ons helpt met het uitvoeren van onze plannen. Wij hebben beiden pensioen en kunnen met wat hulp het beheer goed aan.

Aankoop van de grond in 2013

Onlangs, bij het bekijken van ons testament, zijn we gaan nadenken over wat we met die grond zouden willen in de toekomst. We zouden het wel erg zuur vinden als na onze dood de grond weer gebruikt gaat worden voor intensieve landbouw en dat alles wat er tientallen jaren aan natuurontwikkeling is gedaan daarbij verloren zou gaan. We willen graag dat het beheer in de toekomst voortgezet gaat worden in onze geest. Na een tip van bovengenoemde Jan Stronks kwamen we in gesprek met de Van der Lugt Stichting. In eerste instantie hebben we deze grond in ons testament aan de Van der Lugt Stichting nagelaten. In de gesprekken kwam al aan de orde hoe het beheer zou verlopen als wij fysiek niet meer in staat zouden zijn de werkzaamheden zelf (met hulp) uit te voeren. Daarom zijn we nu in een proces om de grond in een eerder stadium aan de van der Lugt Stichting over te dragen. De samenwerking met de Van der Lugt Stichting verloopt prettig en geeft ons het vertrouwen dat dit proces positief zal verlopen.

7. Beheer en onderhoud

Het werk voor dit beheerseizoen zit er al weer bijna op. In maart begint het broedseizoen en stoppen we met het reguliere beheer en onderhoud op de terreinen zodat het wild en de vogels de rust krijgen die ze nodig hebben. Er is weer ongelooflijk veel werk verzet door onze vrijwilligers. Daarvoor onze grote dank !

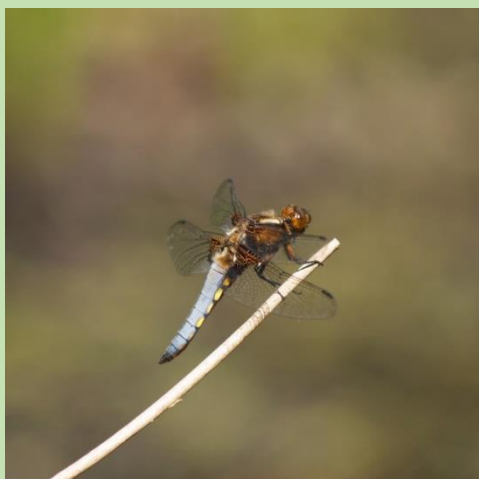

De 'rode brigade' in een mistig landschap

Werkploeg Sieverinkses

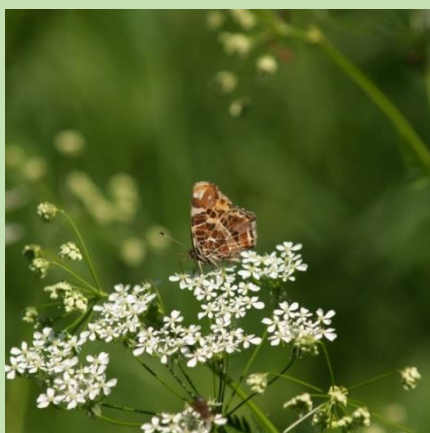
Ga er op uit en bekijk het moois dat onze Achterhoek te bieden heeft. Wie "oog heeft voor detail," wordt zelden teleurgesteld! Nog even geduld, dan barst het voorjaar weer los en zijn deze soorten weer te bewonderen.

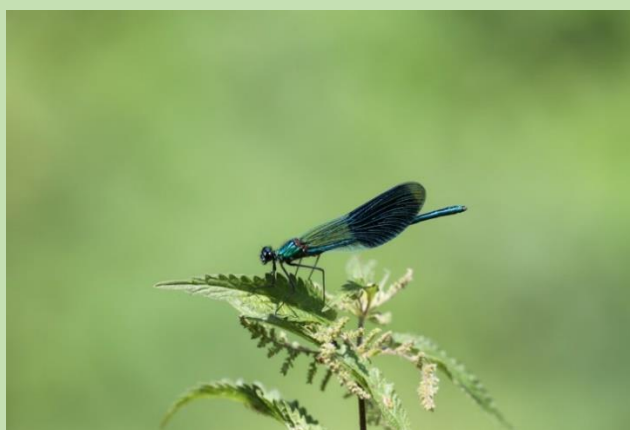
Platbuik

Een nieuwsgierig juffertje

Landkaartje

Weidebeekjuffer

Met vriendelijke groet,
Het bestuur:

José Lamain, Leo Molenbroek, André Welmerink, Huub te Welscher, Henk Graven